

11.11.2021

Група 21

Урок № 7

Тема уроку: Лабораторна робота №1 «Визначення коефіцієнта поверхневого натягу»

Мета уроку:

навчальна – вимірюти поверхневий натяг води методом відриву крапель;

розвивальна – розвивати уяву, творчі здібності учнів, вдосконалювати вміння застосовувати набуті знання на практиці;

виховна – виховувати почуття відповідальності, взаємодопомоги, вміння виступати перед аудиторією.

Матеріал до уроку

Лабораторна робота №1 «Визначення коефіцієнта поверхневого натягу»

Тема: Визначення коефіцієнта поверхневого натягу рідини

Мета: вимірюти поверхневий натяг води методом відриву крапель.

Обладнання: лінійка, медичний шприц об'ємом 2 мл без голки, склянка з дистильованою водою.

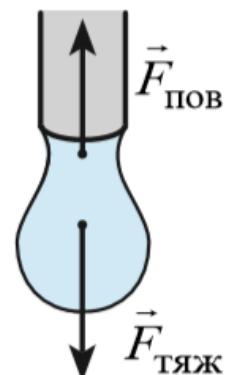
ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

У ході повільного витікання рідини з тонкої вертикальної трубки на кінці трубки утворюється крапля (див. рисунок).

Відрив краплі відбувається в той момент, коли сила тяжіння зрівнюється із силою поверхневого натягу, що діє на краплю вздовж кола шийки краплі: $F_{\text{пов}} = F_{\text{тяж}}$ або $m_0g = \sigma l$, де m_0 — маса краплі; σ — поверхневий натяг рідини; $l = \pi d$ — довжина кола (d — внутрішній діаметр трубки).

Масу краплі можна знайти за формулою: $m_0 = V_0\rho = \frac{V}{N}\rho$, де ρ — густина рідини; V — об'єм рідини, що витекла; N — кількість крапель. Отже, вимірювши внутрішній діаметр трубки d і порахувавши кількість N крапель, що утворилися під час витікання рідини об'ємом V , можна обчислити поверхневий натяг рідини:

$$\sigma = \frac{\rho V g}{N \pi d}$$

ХІД РОБОТИ

1. Виміряйте діаметр вихідного отвору шприца.

- Наберіть у шприц 2 мл води. Повільно натискаючи на поршень і рахуючи краплі, викапайте воду у склянку.
- Повторіть дослід ще 3 рази.

Опрацювання результатів експерименту

- За результатами дослідів знайдіть середню кількість крапель

$$N_{\text{sep}} = \frac{N_1 + N_2 + N_3 + N_4}{4}.$$

- Обчисліть середнє значення поверхневого натягу води $\sigma_{\text{sep}} = \frac{\rho V g}{N_{\text{sep}} \pi d}$

Номер досліду	Діаметр отвору $d, \cdot 10^{-3} \text{ м}$	Об'єм води $V, \cdot 10^{-6} \text{ м}^3$	Кількість крапель		Поверхневий натяг $\sigma_{\text{sep}} \cdot 10^{-3} \text{ Н/м}$
			N	N_{sep}	

Оцінка похибки експерименту

- Оцініть відносну похибку експерименту, порівнявши отримане значення поверхневого натягу води з табличним $\sigma_{\text{табл}} = 0,073 \frac{\text{Н}}{\text{м}}$.

$$\varepsilon_\sigma = \left| 1 - \frac{\sigma_{\text{sep}}}{\sigma_{\text{табл}}} \right| \cdot 100\%$$

Аналіз експерименту та його результатів

- Сформулюйте висновок, у якому зазначте: 1) що саме ви визначали; 2) які результати одержали.

Контрольні запитання

- Як залежить коефіцієнт поверхневого натягу від температури?
- Які чинники впливають на величину коефіцієнта поверхневого натягу?
- Поясніть механізм капілярних явищ.